

Skönlitterära texter – enbart för litteraturvetare? Flerspråkighet och språkväxling i skönlitteratur på svenska

Tvåspråkighet i text (TITT)

Hans Landqvist (GU) & Siv Björklund, Harry Lönnroth,
Bodil Haagensen m.fl. (Vasa universitet)

Vad kan projektet tillföra?

- Flerspråkighet och språkväxling [FoS] i skönlitteratur på svenska blir allt vanligare i både Sverige och Finland (Gröndahl 2011, Malmio 2011): denna språkliga variation är intressant och viktig att kartlägga *inom* svensk respektive finlandssvensk skönlitteratur och att jämföra *mellan* svensk och finlandssvensk skönlitteratur.
- Kritik har formulerats mot litteraturvetares "osystematiska" och språkvetares "ytliga" kartläggningar av FoS i skönlitteratur (Eriksson & Haapamäki 2011, Eriksson 2012): det finns behov av att *kombinera* litteraturvetenskapliga och språkvetenskapliga perspektiv och att *utveckla* existerande analysverktyg för att studera FoS i skönlitterära verk.

Hur kan projektets syfte(n) formuleras?

- Projektets övergripande empiriskt inriktade syfte kan formuleras som att projektet ska söka svar på frågorna *vad* ett antal utvalda nutida författare gör i fråga om FoS, *hur* de gör detta – med beaktande av att de ska kunna möta läsare med olika språkliga förutsättningar – och *varför* de utvalda författarna kan tänkas göra det som de gör och på de sätt som de gör det.
- Projektets övergripande teoretisk-metodiska syfte kan formuleras som att projektet ska *kombinera* utvalda existerande analysverktyg, hämtade från såväl språkvetenskap som litteraturvetenskap, i syfte att *utveckla* existerande verktyg för att än bättre analysera FoS i skönlitterära texter.

Vilka författare kan vara aktuella?

Tornedalsförfattare

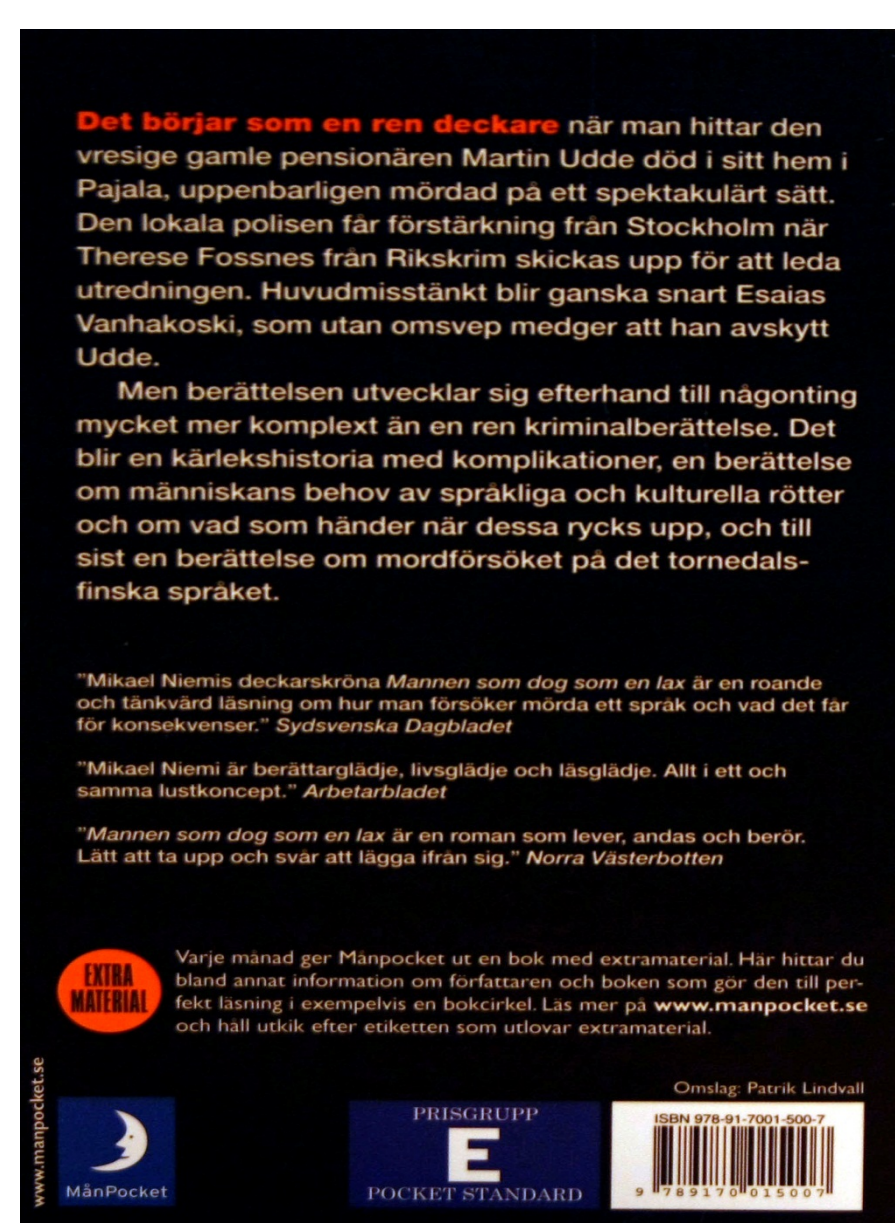
- Mikael Niemi (Landqvist 2012a, 2012b, 2013a)
- Bengt Pohjanen
- Katarina Kieri

Sverigefinska författare

- Eija Hetekivi Olsson (Landqvist 2013b, manus)
- Susanna Alakoski (Eriksson 2012)

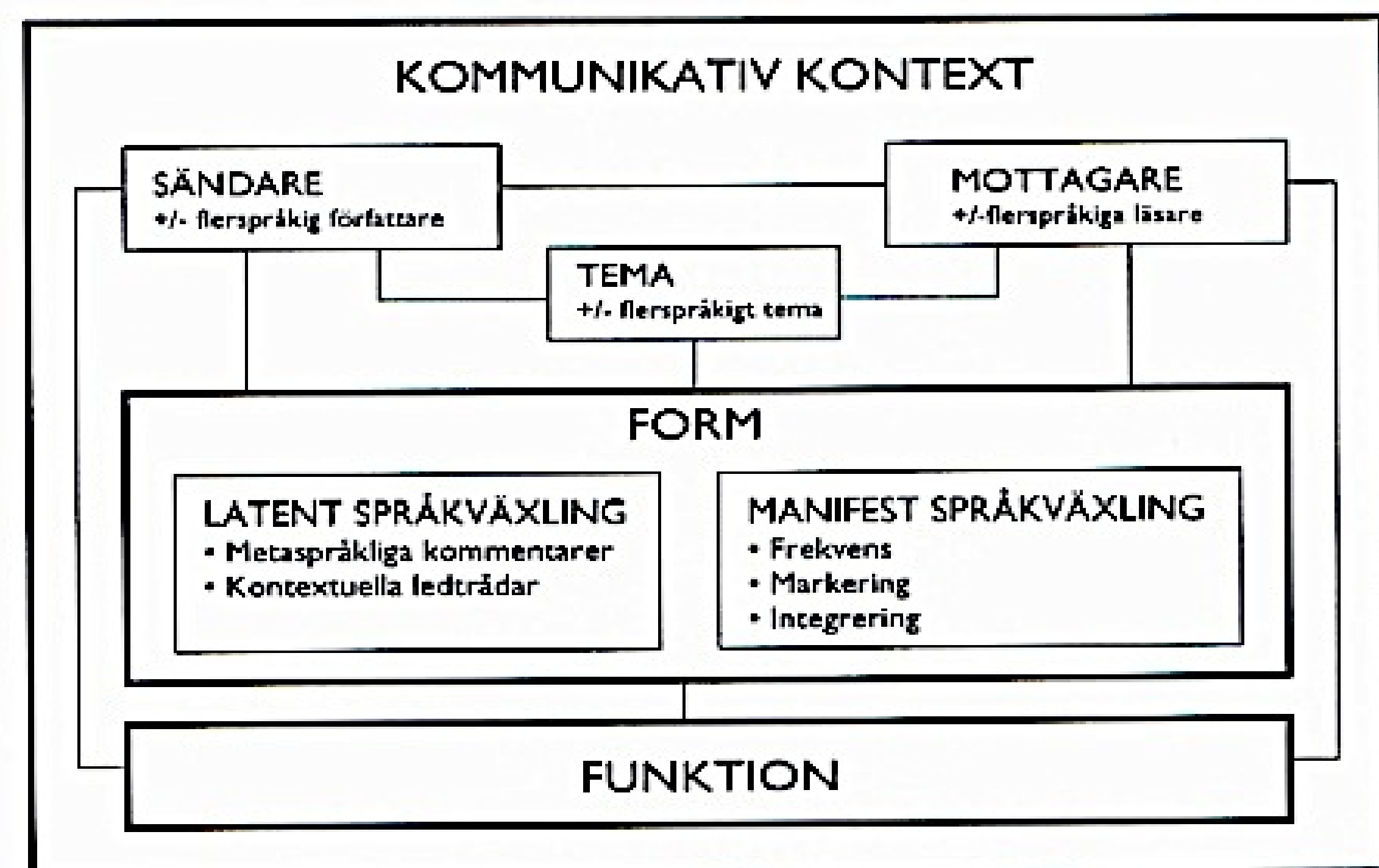
Finlandssvenska författare/författare med finlandssvensk bakgrund i Sverige

- Josefine Sundström (Haagensen, manus)
- *Finlandssvenska författare*
- Kjell Westö (Eriksson 2012, Haagensen, manus)
- Carola Sandbacka (Lönnroth 2009)
- Annika Luther (Rantala 2010)
- Sabine Forsblom (Eriksson 2012)

Vilka analysperspektiv kan vara aktuella?

- Kontext, form och funktion(er) för FoS (Eriksson & Haapamäki 2011, Eriksson 2012): se illustration!
- Funktioner för FoS på lokal och global nivå (Jonsson 2012).
- Postkoloniala teoribildningar för att identifiera möjliga funktioner för FoS (jfr Landqvist 2012a, Jonsson 2012).

Hurdan är projektets relation till nordistiken?

Forskarna inom projektet Tvåspråkighet i text (TITT) har en språkvetenskaplig bakgrund, och de intresserar sig bland annat för skönlitterära texter (Björklund 2010). På senare år har nordisternas intresse för sådana texter, genom *den litterära stilistiken*, inte varit så stort, och i stället har intresset för sakprosatexter ökat (Nord 2012). Detta innebär dock inte att litterära texter är ointressanta för nordister, särskilt inte med tanke på att den nordistiska textforskningen kan beskrivas som "ett väl etablerat, livaktigt men också brokigt, svåravgränsat och föränderligt område" (Nord 2012:190). Inom en sådan textforskning ryms litterär stilistik med olika inriktningar, bland annat studier av flerspråkighet och språkväxling i skönlitteratur på svenska. Skönlitterära texter är således inte av intresse för enbart litteraturvetare, och projektets relation till nordistiken får sägas vara god.

Referenser

- Björklund, S. (2010). Tvåspråkighet i text. Forskningsplan. Vasa universitet.
- Eriksson, H. (2012). Språkväxling i fyra svenska samtidsromaner. Pro gradu-avhandling i svenska språket. Humanistiska fakulteten, Åbo akademi.
- Eriksson, H. & Haapamäki, S. (2011). Att analysera litterär flerspråkighet. I: S. Niemi & P. Söderholm (red.), *Svenskan i Finland* 12. Joensuu.
- Gröndahl, S. (2011). Från språkförbiro till samlevnad. Unga röster i sverigefinsk och tornedalsk litteratur. I: H. Grönstrand & K. Malmio (red.), *Både och, sekä että. Om flerspråkighet/Monikielisyysestä*. Helsingfors/Helsinki.
- Haagensen, B. (manus). Flerspråkighet i skönlitteratur. Språkväxling i två romaner. *Svenskans beskrivning* 33. Helsingfors.
- Jonsson, C. (2012). Making Silenced Voices Heard. Code-Switching in Multilingual Literary Texts in Sweden. I: M. Sebba, S. Mahootian & C. Jonsson (eds), *Language Mixing and Code-Switching in Writing. Approaches to Mixed-Language in Written Discourse*. London.
- Landqvist, H. (2012a). "– Kuka ... puhuu ...? stönade Esaias. Vem pratar?" Litterär flerspråkighet och språkväxling i Mikael Niemis roman *Mannen som dog som en lax*. Göteborg. <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/30028>
- Landqvist, H. (2012b). "Hennes röst blev tonlös när hon började prata svenska": litterär flerspråkighet och språkväxling. I: N. Nissilä & N. Sipilä (toim. etc.), *Kielet liikkeessä – Språk i rörelse – Languages in Motion – Sprachen in Bewegung*. Vaasa/Vasa. http://www.vakki.net/publications/2012/VAKKI2012_Landqvist.pdf
- Landqvist, H. (2013a). "– Visst kan jag tolka, sa Eino. Mie käännän." Mikael Niemi, meänkieli och läsare i och utanför Tornedalen. I: E. Bladh & M. P. Angsal (red.), *Översättning, stil och lingvistiska metoder*. Göteborg. <http://hdl.handle.net/2077/33072>
- Landqvist, H. (2013b). "Voi perkele", sa hon när hon tittade på det nya schemat." Litterär flerspråkighet och språkväxling i Eija Hetekivi Olssons roman *Ingen barnsland*. Presentation vid XXXIII VAKKI-konferensen, 7–8 februari 2013, Vasa universitet. <http://gup.ub.gu.se/records/fulltext/176512/176512.pdf>
- Landqvist, H. (manus). "Saattana", tackade Vera på felaktig finska och tog emot den." Litterär flerspråkighet och språkväxling i Eija Hetekivi Olssons roman *Ingen barnsland*. *Svenskans beskrivning* 33. Helsingfors.
- Lönnroth, H. (2009). Språkväxling i Carola Sandbackas historiska romaner om den svenska språkön Tammerfors. I: H. Lönnroth, *Svenskt i Tammerfors. Tre undersökningar om språk och samhälle i det inre av Finland*. Tampere.
- Malmio, K. (2011). Ut i vida världen. Flerspråkighet i några finlandssvenska romaner på 1990- och 2000-talen. I: H. Grönstrand & K. Malmio (red.), *Både och, sekä että. Om flerspråkighet/Monikielisyysestä*. Helsingfors/Helsinki.
- Nord, Å. (2012). Varför textanalys? Den språkvetenskapliga textanalysen i högre utbildning ur ett textforskningsperspektiv. I: *Språk & stil*. NF 22:1. Uppsala. <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/30028>
- Rantala, M. (2010). Språklig kontextualisering i Annika Luthers texter. En deskriptiv analys av svensk-finsk språkkontakt i två ungdomsromaner. Avhandling pro gradu i modersmålet svenska. Vasa universitet, Filosofiska fakulteten, Enheten för nordiska språk.

